

РОЛЬ ФОНЕТИКИ ПРИ ФОРМУВАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Циганок Г.М., к.філол.н., доцент кафедри іноземних мов

Пізнання будь-якої мови передається через звуки та звукове оформлення. Саме це і охоплює розділ мовознавчої науки – фонетика. Центром уваги даної статті є фонетична термінологія, яка застосовується у процесі викладання української мови як іноземної.

Фонетика містить коло закріплених термінів таких, як голосні, приголосні, літера, глухі, дзвінкі, склад, наголос тощо. Саме вони найчастіше використовуються викладачами української мови як іноземної під час опрацювання під час опрацювання фонетичного матеріалу.

Безперечно на сучасному етапі оволодіти іноземною мовою значно простіше, адже існує велика кількість підручників та методичних посібників, які мають спільну мету – навчити аудиторію іноземних студентів української мови. Спрощує цей процес те, що укладачі та автори оперують спільними поняттями та термінами, чітко сформованими завданнями, а також конкретно тлумачать ці поняття-терміни. Звісно, що кожен викладач застосовує під час занять свої власні методичні розробки, які допомагають якнайкраще засвоїти та зрозуміти дисципліну.

Вивчення звукової сторони мови на початкових етапах є досить доцільним, адже воно розпочинається із ознайомленням зі звуками та їх вимовою, а також літер та їх написанням. Засвоєння студентами-іноземцями цих вмінь та навичок є дуже важливим. Саме при вивченні фонетичної системи мови виробляються навички, які формують подальшу мовну компетенцію у іноземних студентів. Досягнення спільної мети викладача і студента – є комунікація, тобто вміння спілкуватися не тільки під час занять, а й в поза аудиторних ситуаціях. Для цього необхідно враховувати всі термінологічні складники, що охоплює розділ фонетика. Під час опрацювання деяких понять (апостроф, м'який знак), які є незрозумілими для іноземців, важливою є мова-посередник, що допомагає роз'яснити мовні особливості.

Засвоєння орфоепічних навичок на заняттях української мови як іноземної відбувається за допомогою завдань та вправ. Основним засобом у них виступає спостереження, що дозволяє студентам-іноземцям адаптуватися до іншої артикуляції. Найефективнішими фонетичними вправами є звукоповторювання, що сприяє запам'ятовуванню та приводить до автоматизації вивченого. Досить часто акустичні образи іншомовних слів сприймаються іноземцями спотворено, тому важливим є правильний процес засвоєння фонетичних складників української мови. Розпочинати варто з виконання завдань, які найкраще закріплюють вимову голосних та приголосних звуків.

На думку методистів, вивчення українських звуків повинно відбуватися поетапно, адже від системності в цілому залежить правильне оволодіння українською мовою як іноземною. Не ефективними будуть фонетичні вправи, що вміщують одразу голосні та приголосні. Варто розпочинати з голосних, до яких потім приєднуються приголосні звуки, що і буде логічним продовженням завдань. Трохи згодом використовують вправи, що дозволяють формулювати речення. Наприклад, після вивчення голосних та літери т студенти-іноземці можуть складати речення (Ми тут, а вони там). Далі іноземні студенти можуть утворювати інший тип речень, залучивши при цьому сполучники і, та (Папір і пака, Брат та сестра).

Спираючись на науково-методичні розробки та рекомендації у фонетичному аспекті виділяють такі положення: інформація про звуковий склад мови, розвиток мовленнєвих навичок, відпрацювання аудиторного матеріалу, який неможливо вивчити самостійно, закріплення фонетичного матеріалу під час виконання конкретних фонетичних вправ, використання дидактичного матеріалу, який в подальшому повинен вміщувати одиниці фахового мовлення іноземних студентів.

Безперечною є думка, що викладачі повинні збагнути важливість вивчення та закріплення фонетичних вмінь та навичок під час викладання української мови як іноземної. Адже це необхідно для розвитку комунікативної компетенції іноземців. Використання лінгвістичних термінів на позначення фонетичних одиниць мови приводить до кращого засвоєння, розуміння та розмежування акустично-артикуляційних пар звуків. Відпрацьований та добре засвоєний фонетичний рівень допоможе студентам-іноземцям правильно оформлювати власне мовлення, інтонувати та акцентувати його.